

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาพัฒนาท่องเที่ยว คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 28 คน ที่ลงทะเบียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว (ศท344) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษและแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษา

ในการดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการโดยเริ่มจากการสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเกี่ยวกับหัวข้อเนื้อหาที่จะเรียนแล้วนำข้อมูลมาหาคำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา แล้วจึงทำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ก่อนดำเนินการสอนได้ประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษา จากนั้นจึงดำเนินการสอนทั้ง 6 แผนการสอน เมื่อดำเนินการสอนจนครบ 6 แผนการสอนแล้ว จึงประเมินความเชื่อมั่นในตนเองอีกครั้งหนึ่ง และประเมินความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษ หลังจากนั้น จึงนำคะแนนความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษและความเชื่อมั่นในตนเองมาวิเคราะห์หาคำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปราบกฎผลดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังจากเรียนด้วยกิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ พบว่าผู้เรียนจำนวน 21 คน มีคะแนนความสามารถทางการพูดผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 แต่มีผู้เรียนจำนวน 3 คน ที่มีคะแนนความสามารถทางการพูดไม่ผ่านเกณฑ์

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ พบว่าผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนเรียน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้คือ

1. ความสามารถทางการพูดของผู้เรียน ซึ่งประเมินจากการพูดตามสถานการณ์ที่กำหนดโดยใช้แบบประเมินความสามารถทางการพูด ซึ่งแบ่งรายละเอียดการประเมินออกเป็น 6 ด้าน คือ ลำเนียง ไวยากรณ์ เนื้อหา ปฏิสัมพันธ์ การใช้คำศัพท์ และความคล่องในการพูด และตีค่าความสามารถออกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 คะแนน พบว่าผู้เรียนมีความสามารถทางการพูดผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือระดับร้อยละ 60 และหลังจากเข้ามาสอนแล้วนักศึกษามีความคล่องแคล่วในการพูด จากการสังเกตนั้นพบว่าในระยะเริ่มแรกผู้เรียนมักจะเก็งกันพูดแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษ จะใช้ภาษาแม่ในการสื่อสารทุกครั้ง บางคนพูดตะกุกตะกัก และบางคนพูดเบาจนแทบไม่ได้ยิน แต่พอเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ พบว่าผู้เรียนมีความสุขในการเรียนโดยสังเกตได้จากสีหน้า แววตา และอากัปกิริยาที่ผู้เรียนแสดงออก นอกจากนั้นแล้วผู้เรียนยังกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมกลุ่มทุกครั้ง กล้าพูดแสดงความคิดเห็นกับสมาชิกภายในกลุ่ม สนใจการออกเสียงที่ถูกต้อง มีการช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มที่ยังพูดไม่ได้ สนุกกับการแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการใช้บทเรียนด้วยกิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งมีลักษณะสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะความสามารถทางด้านการพูดเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนี้คือ

ประการที่หนึ่ง การสำรวจความต้องการของผู้เรียนต่อหัวข้อและเนื้อหาที่จะเรียน เป็นสิ่งที่กระตุ้นแรงจูงใจของผู้เรียนให้สนใจเรียน และตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาความสามารถของตนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชาดา รัตนวิจักขณ์ (2540) ที่พบว่า การสำรวจความต้องการของผู้เรียนนอกจากจะช่วยให้ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมแล้ว ยังเอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาความสามารถของตนเองได้เป็นอย่างดี

ประการที่สอง การเรียนการสอนด้วยกิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นไปแบบมีความหมาย ภาษาเป็นส่วนสำคัญในการเรียนเนื้อหาวิชา เนื่องจากครูผู้สอนใช้ภาษาอังกฤษในการสอน การที่ผู้สอนใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนทำให้ผู้เรียนซึมซับเอาความรู้ทางด้านภาษาและสามารถนำออกมาใช้ได้เมื่อต้องตอบโต้กับข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่เกี่ยวข้องกับการสอนแนวนี้คือ ทฤษฎีตัวป้อนที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) ของ Krashen (1985) ที่ว่า เมื่อครูผู้สอนใช้ภาษาในระดับเดียวกับความรู้เดิมหรือมากกว่าความรู้เดิมของผู้เรียนเล็กน้อย จะทำให้เกิดการเรียนรู้ การได้ฝึกฝนการใช้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพจริงสม่ำเสมอ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อเชื่อมั่นและแน่ใจว่าตนเองมีความสามารถที่จะใช้ภาษาสื่อความคิด หรือแสดงออกเพื่อโต้ตอบกับข้อมูลต่าง ๆ ได้

ประการที่สาม การสอนด้วยกิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นแนวการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student – Centered Learning) ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เสมอ กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนนั้นส่งเสริมให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน ได้เป็นอย่างดี การที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานร่วมกัน ทำให้การเรียนรู้ภาษาเกิดขึ้นอย่างไม่รู้ตัว ผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้จากการพูดคุย สนทนา อภิปรายหรือได้รับข้อมูลป้อนเข้าทางภาษาจากการได้ฟังการนำเสนอของเพื่อน หรือคำชี้แจงเพิ่มเติมจากครูผู้สอน นอกจากนั้นแล้วการเรียนการสอนที่ไม่เคร่งครัดจนเกินไป ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยปราศจากความวิตกกังวล ทำให้การแสดงออกทางการใช้ภาษาเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยด้านความวิตกกังวลในการเรียนกับทักษะการพูดของ นุชบา สุวรรณโสภณ (2539) ที่ว่า กิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติโดยปราศจากความวิตกกังวลส่งผลต่อการเรียนรู้และการแสดงออกทางภาษา นักเรียนจะแสดงให้เห็นว่ามีความสุขและสนุกสนานกับการเรียน กล้าตัดสินใจและรู้สึกมั่นใจ ทำให้กล้าแสดงออกถึงความสามารถในการใช้ภาษา โดยเฉพาะทักษะการพูด เพราะจิตพิสัยเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติ ความสนใจ และแรงจูงใจในการเรียน (กาญจนา ปราบพาล, 2530)

ประการที่สี่ กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีจุดเด่นที่เน้นการปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะเป็นกลุ่ม ผู้เรียนแต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบทำงานร่วมกัน มีการอภิปราย

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยที่สมาชิกในกลุ่มต่างก็ตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่มสมาชิกต้องรับผิดชอบร่วมกัน จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความพยายามที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษามากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lai (1992) ที่พบว่านักเรียนนอกจากจะมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมแล้วยังมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นอีกด้วย อนึ่ง การที่ผู้เรียนมีความสามารถแตกต่างกันได้มีโอกาสร่วมมือกัน และช่วยเหลือกันเพื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายนี้ผู้เรียนที่อ่อนและปานกลางจะได้รับประโยชน์มาก ส่วนผู้ที่เรียนเก่งจะได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ประการที่ห้า บรรยายการเรียนการสอนระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนดำเนินไปด้วยดี ครูกับผู้เรียนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน โดยครูผู้สอนมีอิทธิพลดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับผู้เรียน คอยกระตุ้นและให้กำลังใจแก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเคารพและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน ผลัดกันเป็นผู้นำและรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อเป็นการพัฒนาและเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนกล้าแสดงออกร่วมกัน ซึ่งปัจจัยในข้อนี้ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสบายใจ ไม่เกิดความวิตกกังวล การจัดการเรียนการสอนดังกล่าว จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ดังที่ พูนรัตน์ แสงหนุ่ม (2538) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า องค์ประกอบหลักที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศในการเรียนการสอนในทางบวกคือ กระบวนการเรียนการสอนที่คำนึงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นการให้ความร่วมมือ ความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความเป็นกันเองในกลุ่ม ซึ่งช่วยให้การทำงานกลุ่มเกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนั้นยังเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่คำนึงถึงบทบาทของครูในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างครูกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน เจตคติของผู้เรียนต่อวิชาและสถาบันการศึกษาล้วนส่งผลต่อบรรยากาศการเรียนรู้ในเชิงบวก ทำให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จตามจุดหมาย

ประการที่หก บทบาทของครูผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดหมาย โดยผู้สอนคอยเดินดูการทำงานของนักเรียนทีละกลุ่มเพื่อให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนมีปัญหาในขณะปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนใช้เทคนิคการตั้งคำถามในขณะดำเนินกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม แสดงความคิดเห็น หรือความรู้สึกนึกคิดออกมาอย่างเสรี

เช่นเดียวกับที่ Maley & Duft (1977, pp.17-19) และ Holden (1981, p.23) กล่าวไว้ว่า ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรม บอกลักษณะงานของผู้เรียนที่จะต้องทำ แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ขณะเดินดูที่ละกลุ่ม

ประการสุดท้ายคือ กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไม่มุ่งเน้นการแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนในทันทีทันใด ผู้เรียนจึงเกิดความสบายใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร โดยไม่ต้องพะวงที่จะถูกแก้ไขข้อผิดพลาดในทันทีที่ตนเองพูดผิด นอกจากนั้นแล้วผู้เรียนในแต่ละกลุ่มยังมีการอภิปรายความคิดเห็นและข้อผิดพลาดที่สมาชิกภายในกลุ่มได้กระทำโดยปราศจากอคติ ซึ่งก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสบายใจ รู้สึกปลอดภัย ปราศจากความวิตกกังวล และรู้สึกเต็มใจในการพูดภาษาอังกฤษ

2. ความเชื่อมั่นในตนเองที่เพิ่มขึ้นภายหลังที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สืบเนื่องมาจากกิจกรรมดังกล่าวมีจุดเด่นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียนช่วยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ทั้งนี้ ผู้เรียนยังได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในทุกขั้นตอนด้วยตนเอง ซึ่งขณะที่ทำกิจกรรมผู้เรียนจะได้คิด ได้ทำ ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่น และเป็นกันเอง ผู้เรียนจึงไม่อายและกล้าที่จะแสดงความสามารถของตนให้เพื่อนๆ ได้เห็นและยอมรับ การแสดงความสามารถให้เพื่อนยอมรับเป็นการนำมาซึ่งความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในความสามารถของตน กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สามารถทำให้ผู้เรียนเปิดเผยตนเอง ยอมรับและพิจารณาตนเอง โดยฟังคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับตนเองได้มากขึ้น กล้าที่จะเผชิญปัญหา สามารถที่จะเลือกตัดสินใจในการแก้ปัญหา และเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถ มีความสำคัญ อันเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับผู้เรียนมากขึ้น นอกจากนี้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ทุกด้าน รวมทั้งด้านความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะการได้เข้ากลุ่มนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมรับว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ ความอบอุ่นและรู้สึกว่าตนเองนั้นมีคุณค่า เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ในขณะที่มีนักศึกษาบางคนเกิดความรู้สึกต้องการพูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน เพราะนักศึกษาไม่ต้องกังวลกับคะแนนที่ตนเองได้ เนื่องจากคะแนนดังกล่าวจะเป็นคะแนนคนละส่วนกับคะแนนในวิชาภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม

ค่าของความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นไม่มากนักก่อนการทดลอง อาจมีสาเหตุมาจากระยะเวลาเรียนที่เป็นระยะเวลาสั้น ๆ ซึ่งทำให้นักศึกษาบางคนมีโอกาสดูฝึกฝนการพูดได้น้อย ทำให้บังเกิดความรู้สึกอายที่จะพูด ทั้งนี้ยังเนื่องมาจากประสบการณ์เดิมของนักศึกษาที่ส่งผลต่อตัวนักศึกษาเอง

ด้านปัญหาการทำงาน ส่วนใหญ่เกิดจากเรื่องของเวลา เนื่องจากในภาคเรียนที่ 1 มีกิจกรรมการซ้อมเชียร์ของมหาวิทยาลัยและผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ทำให้มีผลกระทบต่อผู้เรียนโดยตรง เช่น ในบางครั้งผู้เรียนไม่สามารถมาเข้าเรียนได้ หรือมาเข้าเรียนแต่ผู้เรียนมาเรียนไม่ครบ ซึ่งมีผลทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนต้องยืดหยุ่นในบางกิจกรรม นอกจากนั้นแล้วผู้วิจัยยังสังเกตเห็นว่าผู้เรียนบางคนที่มีมักจะเข้าห้องเรียนช้าหรือไม่เข้าเรียนในบางครั้ง รู้สึกเบื่อหน่ายท้อแท้ในการเรียน ผู้วิจัยได้พยายามช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจและให้คำปรึกษาเท่าที่จะสามารถทำได้ นอกจากกิจกรรมซ้อมเชียร์ดังกล่าวแล้ว ระยะเวลาในการสอนจะอยู่ในช่วงเวลาว่างของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาบางคนอยากใช้เวลาพักมากกว่ามาเรียน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยรู้สึกพอใจในการจัดการเรียนการสอนแนวนี้ รวมทั้งพฤติกรรมที่ผู้เรียนส่วนใหญ่แสดงออกทางด้านการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการพัฒนาความสามารถทางการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1. ผู้สอนควรจัดปฐมนิเทศเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจระบบการเรียนการสอนทุกขั้นตอน ก่อนที่จะมีการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับและส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน
2. การให้ผู้เรียนอภิปรายในกลุ่ม ไม่ควรบังคับให้ผู้เรียนพูดภาษาอังกฤษตลอดเวลา เพราะจะเป็นการปิดกั้นความคิดของผู้เรียน ควรอนุญาตให้ผู้เรียนอภิปรายกันเป็นภาษาไทยได้บ้างในบางครั้ง
3. หลังจากผู้เรียนได้ประเมินความสามารถทางการพูดของสมาชิกในกลุ่มอื่น ๆ แล้ว ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายถึงจุดเด่นและจุดด้อยของแต่ละกิจกรรม

4. ในการเรียนโดยใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นี้ ควรจัดให้อยู่ในชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษไม่ใช่ว่างานของนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาเข้าเรียนครบและทำให้การดำเนินการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น

5. ผู้สอนควรชี้แจงอย่างสม่ำเสมอให้นักศึกษาเข้าใจว่า กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นการแสวงหาความรู้ร่วมกัน เป็นการช่วยกันเรียน ช่วยกันรู้ การปรึกษากันควรเป็นไปด้วยเหตุผล ไม่ใช่การเอาชนะ นอกจากนี้ผู้สอนควรให้โอกาสผู้เรียนค้นหาคำตอบของผลการใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

6. ผู้สอนควรกระตุ้นหรือให้กำลังใจ ให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ และผู้สอนไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์ผู้เรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม ควรปล่อยให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ

7. ผู้สอนที่สนใจจะนำกิจกรรมนี้ไปใช้ควรที่จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์โดยนำมาประยุกต์สร้างแผนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาและระดับความสามารถของผู้เรียน

8. ควรมีการวัดความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนทุกครั้งหลังจบการเรียนการสอนในแต่ละแผน เพื่อดูการพัฒนาการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาผลของการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การอ่าน การเขียน ทักษะทางสังคม ความคิดสร้างสรรค์ ความภาคภูมิใจในตนเอง บรรยากาศในชั้นเรียน เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับผู้เรียนระดับอื่น

3. ควรมีการทดสอบก่อนเรียนเพื่อดูพัฒนาการของเด็กที่มีความสามารถแตกต่างกัน

4. ควรศึกษาตัวแปรอิสระที่อาจส่งผลต่อตัวแปรตามคือ ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษและความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น ความแตกต่างทางเพศ ระดับความสามารถที่แตกต่างกัน เป็นต้น